

מראי מקומות- מנחות י"ח

חוץ לחומת העזרה, וע"ש עוד נפק"מ מהא דיציקה אינה מעכבת.

(ד) **ולא פתח- פרש"י**, דמצוה לפותתן כולן, אבל אם לא פתח אלא כדי קמיצה כשר. וע' בחק נתן שהביא מה שהק' התוס' יו"ט על רש"י, דלמה ס"ל דאף פתיתה כדי קמיצה מעכב, הרי לא שנה עליו הכתוב לעכב. וכ' הח"נ דטעם דרש"י מהא דתנן לקמן (ע"ה): מנחת ישראל וכו', וכל שאין בהן קמיצה אין בהן פתוה, משמע דטעמם דפתיתה הוא לצורך קמיצה. וסברא הוא, דאם אין פתיתה לא שייכא קמיצה כדיה בחלות. וא"כ, מוכרח לומר דהא דתנן לא פתח כשרה היינו כולה, אבל כדי קמיצה צריך פתיתה, דאי לאו הכי מתבטלה מצות קמיצה. וע"ע בחי' הגרי"ז דנתקשה בזה, דאף אם לא שייך לעשות הקמיצה בלא פתיתה, הרי יכול לעשות הקמיצה משמן ותהי' המנחה כשרה, וא"כ למה צריך פתיתה כדי שיהי' המנחה כשרה, הרי רק דין לכתחלה הוא שיקמוץ ממקום סלתה ושמנה, והניח בצ"ע.

(ה) **לא מלח- ע' ברש"י** שהביא מה שפי' הרע"ב דהיינו לא מלח כל המנחה, והק' הרש"ש ע"ז, דמאי קמ"ל מתני' בלשון דכשר בדיעבד, הרי אפי' לכתחלה אין מצוה למלוח כל המנחה (וכן הק' בתוס' רעק"א). וע"ש שהביא מש"כ בפיה"מ להרמב"ם דלא מלח היינו דלא מלח כהן אלא זר. וע"ע בחשק שלמה שהביא מש"כ בשו"ת חתם סופר לדחוק ליישב דברי הרמב"ן על התורה דכ' דמלחו זר כשר, והרי גם הרמב"ם ס"ל כן, וגם מהש"ס אינו מבואר כ"כ להיפוך, אלא רק דאינו נמצא כ"כ במציאות, שהרי אין זר קרב לגבי מזבח, וע"ש עוד מה שהאריך החש"ל בזה.

(ו) **ולא הניף- פרש"י**, מנחת העומר וקנאות. והק' השפת אמת, למה לא יעכב תנופת העומר, הא תני ב' קרא כמה פעמים והניף. וגם עיקר המצוה הוא והניף הכהן, וכתוב ביום הניפכם את העומר.

(א) **עכשיו ששנית לי פסול, החזרת לי אבידתי, זלגו עיניו דמעות של ר"א בן שמוע- כדאי להעתיק כאן מש"כ החזון איש** (אמונה ובטחון ג', כ') על דברי הגמ' אלו: "דברי חז"ל כשמן הטוב יורד לעצמות להלהיב הלבבות לאהבת התורה ולשעשע על זיו חמדתה, עד שכלתה נפשו של יוסף הבבלי באבדת הלכה אחת, ואשר צהבו פניו לחדות עוזו בהחזרת אבדתו, ואשר התפעלות נפשו של ר"א על אהבת תלמידו הזליגו את עיניו דמעות של גיל והנאת זיו מיצוי המדות. והחושך נפשו מעיון ההלכה, ואשר חשך בזה את נפשו מלטעום טעם חכמה, הלא לא אבדה אחת אבד, רק איבד את כל ישותו וישם את כל היותו לאפס, ומה יתרון לאויל תחת השמש, הולך חשכים ואין נוגה לו, וכו'".

(ב) **ואי ס"ד דברי הכל פסול אתניי, מאי החזרת לי אבידתי, איהו פלוגתא קאמר לי- ע' בחק נתן דכ' לפרש** (וכ' שכן הוא כוונת רש"י), דא"ב דד"ה פסול אתניי נימא הא דקאמר מפני וכו', שלא יטעה לומר דהלכה כן, דהא ליכא מאן דפליג, לכך א"ל הא מפני וכו', ר"ל, הא דקאמר לך ד"ה פסול, לאו ד"ה הוא, אלא משום שהיתה חביבה עליו, לכך שנאה לך כך ולעולם אינו הלכה, אבל אי אמרת בפלוגתא אתניי, מאי הא מפני וכו', הא גם ר"א בן שמוע נמי פלוגתא אתניי כר"י, ומאי חביבות אתניי ר"י יותר מר"א בן שמוע.

(ג) **לא יצק וכו' כשירה- פרש"י**, דהיינו יציקה אחרונה, ולמסקנת הגמ' יציקה מעכבת, רק דיכול להיות ע"י זר. וע' ברדב"ז (מעה"ק י"ג, י"א) דיציקה האחרונה היא מעכבת, אבל אם לא נתן הכלי בשמן תחלה אלא שנתן הסלת בכלי שרת, וכו', כשרה בדיעבד. ויתכן דכן ס"ל לרש"י, דכל הנדון הי' ביציקה האחרונה, וודאי הנתינה לכלי קודם זה אינה מעכבת. וע' בחזון איש (כ"ה, י"א) דביאר דאם יציקה אינה מעכבת, א"כ כשר אם היציקה הוא ע"י קוף, או אם היציקה הוא

(א) כל כהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה שנא' המקריב את דם השלמים וכו'. הק' בנתיבות הקודש, איך למדין מקרא זה הא דכל כהן שאינו מודה וכו'. וע"ש שצידד דאולי משום שהוא נכלל בערלי לב, ממילא פסול הוא לעבודה, ולכן אינו נכלל במי שראוי להקריב את דם השלמים, וע"ש מה שהאריך בזה.

(ב) ועריפת עגלה - ע' בנחל איתן (י"ב, ב', א', עמ' רד) שהביא מתש"ו בית יצחק (או"ח ל"ה) דזהו ר"ש לשיטתו, דס"ל דמקרא נדרש לפניו ולאחריו, ולכן הדין הוא דכהנים צריך לעשות עריפת העגלה, ומה דלא כ' הרמב"ם כן, היינו משום דקיי"ל כרבנן דחולקים על ר"ש. אולם ע' בנח"א שם שהביא דמכמה ראשונים מבואר לכאור' דלא פירשו כן, ומדברי הרמב"ם מבואר דס"ל דמשנה מפורשת היא בסנהדרין דר"ש אומר דעריפת העגלה הוא ע"י ב"ד. ולכן פ"י הנח"א דודאי עריפת העגלה הוא ע"י ב"ד, וכוונת הבריי"תא דר"ש כאן הוא המצות שנעשית בשעת עריפת העגלה, כגון אמירת כפר לעמך ישראל וכו', אבל לא העריפה עצמה.

(ג) כאן בשאין נקמצות - פרש"י, ההיא לישנא בתרא דר' נחמן אתא לרבויי מנחת נסכים וכו'. ומבואר דס"ל לרש"י דמנחת נסכים בעינן יציקה. אולם ע' במקדש דוד (ח', ב', ד"ה מיהו) דכ' לפרש בדעת הרמב"ם דס"ל דאין דין נתינת שמן בנסכים, אלא הבלילה עצמה (וע' בהג' שמועת חיים דהביא ממש"כ תוס' לקמן (עה): כדעת רש"י כאן, דיש דין יציקה בנסכים.

(ד) והביאה אל אהרן הכהן וקמץ, מקמיצה ואילך מצות כהונה, לימד על יציקה ובלילה שכשירה בזר - כ' בלקוטי הלכות (זבח תודה ד"ה מקמיצה) דלכאור' ראיית הגמ' הוא מהא דכתי' הכהנים וקמץ, דכל שקודם הקמיצה אין צריך כהונה. אבל זה תמוה, שהרי קודם קמיצה איכא הגשה, דשם המצוה לכתחלה הוא בכהנים, דכתי' הקרב בני אהרן לפני ד'. ולכן ביאר דעיקר הראי' אינו מדכתי' וקמץ אצל הכהנים, דהא כתי' והרים הכהן וכו', והא ידעינן, דקודם הרמה ג"כ צריך כהונה,

(ז) או שפתתן פתין מרובות ולא משחן כשרה - ע' בחי' הגרי"ז דנסתפק בזה, הא דאמרי' דאם פתתן פתין מרובות כשרה, האם זה משום דאף דע"י הא דפתתן פתין מרובות לא קיים הדין פתיתה כלל, מ"מ הא אפי' בלא פותתן כלל כשרה, או דלמא שפיר קיים הדין פתיתה, אלא שיש איסור צדדי לפתות יותר מכשיעור, ודין זה אינו מעכב. וע"ש שרוצה להוכיח בדעת הרמב"ם דדין הוא בעיקר דין פתיתה, דכיון דפתת פתיתות מרובות, לא יצא הדין פתיתה. אבל המגיה שם תמה דמהרמב"ם מוכח להיפוך, דדין צדדי הוא, וצ"ע.

(ח) אלא לא יצק כהן אלא זר - כ' בלקוטי הלכות (זבח תודה ד"ה לא יצק) דאין להק' לפי זה למה נקט התנא לשון דיעבד, הא אפי' לכתחלה יכול לעשות היציקה והבלילה ע"י זר, דיי"ל דמשום סיפא נקט, דלא בלל ולא פיתת, דשם הכוונה הוא שלא נעשית כלל, וזה ודאי אינו כשר אלא בדיעבד, וגם משום הא דלא מלח ולא הניף ולא הגיש, דודאי לכתחלה מצותן ע"י כהנים, ולכן שפיר נקט לשון דיעבד.

(ט) ומהו דתימא התם הוא דאיכא תורת חלות עליהן, אבל הכא דלא תורת חלות איכא ולא תורת פתיתין איכא, קמ"ל - כ' בחי' הרשב"א, דאין כוונת הגמ' לומר דלא פתת דמתני' היינו דלא פתת כלל, ולכן יש עליהן תורת חלות, דהא ודאי צריך לפתות אותן עכ"פ שיעור קמיצה, וכמש"כ רש"י במתני'. אלא ר"ל, דמאחר דלא פתת אלא מעט מכל א' כדי לעשות קמיצה, כאילו שלמות דמו, לומר שיש תורת חלות עליהן.

(י) קמ"ל - ע' בחי' הגרי"ז דביאר, או דקמ"ל דסגי בפיתים מרובות, וגם בזה כשר, דשם פיתין עליהן, אף דלא הוי כמצותן, אבל אם יפררנה הרוח ה"נ דפסולה מיטעם דלא תורת חלות ולא תורת פתיתין עליהן, או דיש לפרש דקמ"ל דלא אכפת לנו כלל במה דליכא תורת פתיתין עליה וגם ליכא תורת חלות עליה, אלא דכשר בכל אופן, והניח בצ"ע.

דהיינו בתנופה. אלא ראייתה הגמ' הוא מהא
דכתי' ויצק עליה שמן וגו', ואח"כ כתי'
והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ, משמע
מזה דהציקה היתה מקודם שהביאה אל
הכהנים, וכן הבלילה ג"כ בודאי היתה
מקודם בזר, דהא הבלילה היתה קודם יציקה
אחרונה, וגם דהא בודאי היתה קודם נתינת
הלבונה, ולכן הביא הגמ' כל הפסקא.